

"PROLETAREC"
je delavski list
za
misleče čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NO.—ST. 1187.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

CHICAGO, ILL., 12. JUNIJA (JUNE 12,) 1930.

Published weekly at
3639 W. 26th St.

LETO—VOL. XXV.

Drugi najstarejši
jugoslovanski
socialistični list.

UGONABLJANJE MALE TRGOVINE POSPEŠENO

TRIINDVAJSET TISOČ BANKROTOV V PROŠLEM LETU

Proces trustifikacije odpravlja pravo in dozdevno samostojnost v trgovini in obrti

Razen delavcev nihče ne čuti sedanje ekonomske depresije toliko kakor mali trgovci in obrtniki. Slednji so že skoro iztrebljeni.

Kriza ni edino, ki tira malo trgovino—njene takozvane lastnike navzdol. Izpodriva jo trustifikacija trgovine s svojimi velikimi prodajalnami v najbolj prometnih krajih mesta, in pa podružne trgovine, ki se razpletajo že v najmanjša mesteca.

Takozvani "chain stores" so vzeli malim trgovcem milijone prometa. Tudi velike mail order firme, ki so do pred par leti razpečavale blago skoro izključno po pošti, so otvorile velike prodajalne v raznih mestih po vzgledu department trgovin, kjer se dobi vse—od vrtnih semen pa do moških oblek in pohištva.

Prednost veletrgovine, ki operira stotine velikih in tisočih malih prodajalnih šrom dežele, je v nakupovanju blaga, katere mali trgovci nimajo. Velike firme dobe blago po mnogo nižjih cenah kot male trgovine, in nekatere imajo celo svoje tovarne, v katerih izdelujejo gotove potrebščine po najnižji ceni. Medtem ko mala trgovca plačevati višje cene in razen tega skrbeti še za profit raznim preukom.

Druga neprilika malih trgovin je, da morajo dati veliko več na kredit kot pa velike trgovine. Pri slednjih sploh ni "zaupanja" na obljubo ali lepo besedo, nego zahtevajo garancijo. Ker je v interesu konsumentov, da kupujejo kjer je ceneje in boljše, kjer lahko izbirajo, je naravno, da gredo večinoma v velike trgovine, v manjših v svoji sosesčini pa kupijo kaj malega, večsi morda celo obleko ali kako drugo večjo stvar, posebno če ne utegnejo "v mesto".

Zakon kapitalizma je združevanje industrijskih podjetij, bank in trgovin v večje kombinacije, in te postajajo večje in večje. Trustifikacija se je začela v industriji, preneslo se je na to v veliki meri v denarne zavode in končno v trgovino na debelo in drobno. Neodvisne grocerije, mesnice, restavracije, lekarne, modne in druge trgovine se umikajo podružnicam velikih korporacij, ki operirajo z milijoni kapitala. Stotisoče nekdanjih neodvisnih trgovcev so danes ali izrinjeni, ali životariji, ali pa so postali le navadni agentje velikih kompanij, katere jim dajejo v pro-

dajo blago proti "primernemu" popustu, in če blago prodajo, jim je ta popust plača delavnik, ki traja dostikrat dvajset ur in več.

Sedanja depresija je pritisnila k steni tisoče trgovcev. V januarju to leto jih je bankrotiralo 2,759, februarja 2,262, in marca 2,347, skupaj v prvem četrtletju 7,368 ali 881 več kot iste mesece lanske leto. Tu seveda niso vštete vse propadle trgovine. Z bankrotiranjem se statistika sploh ne peča. Niti niso tu všteti tisti tisoči malih trgovin, katerih lastniki so blago razprodali, morda z veliko izgubo, in se potem umaknili "iz biznisa".

Mala trgovina in obrt se ne predaja prostovoljno na milost in nemilost "chain stores" kompeticiji. V mnogo krajih so se mali trgovci organizirali v nekatere zadruge, v edinem namenu, da se ohranijo s konkuriranjem podružnim trgovinam sindikatov. Blago kupujejo kolikor mogoče skupno, razen tega določajo skupno ceno po vzgledu "chain" trgovin.

Mali trgovci imajo tudi svoje strokovne liste; eden teh izhaja v Michiganu, ki je posvečen samo boju proti "chain stores" nevarnosti, ki ugonablja tudi prosperiteto malih krajev, kajti profit ne ostane več v mestu nego se steka v centralne blagajne sindikatov. Plače prodajalcev v trgovinah sindikatov so nizke; v večjih trgovinah ima le par ljudi "dobre pozicije", ki so za vado drugim, kateri se mučijo za boro eksistenco, toda vendar več ali manj v veri, da pridejo "naprej".

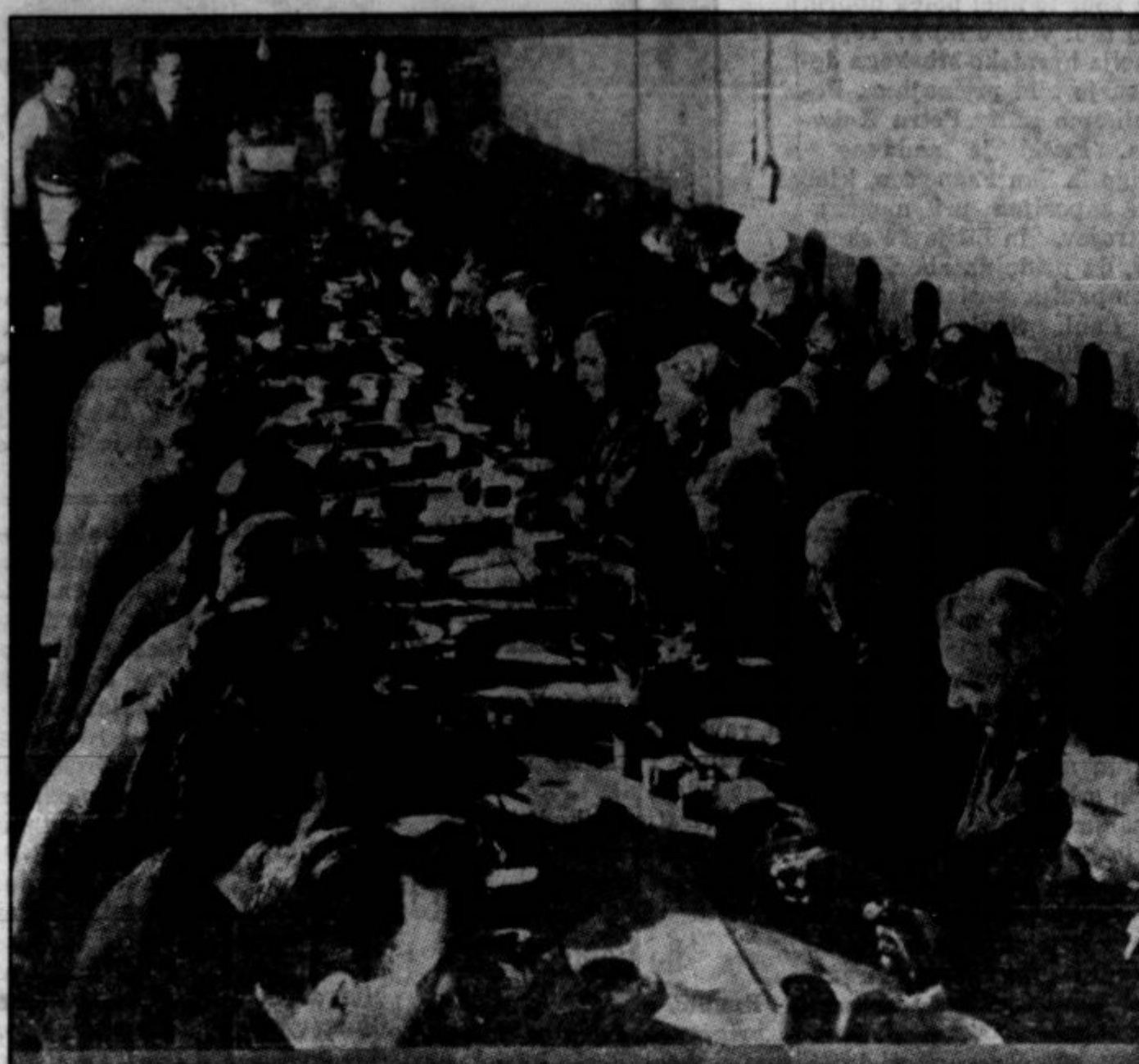
Mali trgovci se v svoji borbi proti velekapitalu obračajo za moralno pomoč na delavce in propagirajo tudi posebno v malih mestih—bojkotiranje "pritepenih trgovin". Dasi dosežejo tu in tam s tako taktiko nekaj uspeha, in dasi so v nekatere države sprejeli tudi zakone, ki so navidezno njim v prilog in v oviro "chain" trgovinam, bodo slednje vendar triumfirale.

S tem seveda ni rečeno, da bodo mali trgovci že jutri izbrisani s površja. Toda prilike, ki so jih imeli nekoč, so prešle. Danes se večinoma bore za boro eksistenco, medtem ko so bili časi, ko je mogel eden ali drugi izmed njih obogatiti. Nove metode in trustifikacija trgovina pa jih potiska med proletarec. V korist jim bo, če to resnico priznajo in se skupno z delavci boje za predrugačenje ekonomskega sistema, ki pa seveda ne pomeni povrnitev v sistem prošlosti.

Nad tri sto tisoč za tiket delavskega tajnika

V prošlih primarnih volitvah v Penni se je potrošilo za tiket, kateremu je načeljeval delavski tajnik Davis kot kandidat za republikansko nominacijo v zvezni senat \$366,144. Če bi bil Davis res delavski tajnik bi kapitalisti ne bili tako

Prehranjevanje brezposelnih z "dobrodelnostjo"

Na sliki je skupina brezposelnih pri obedu v eni izmed "javnih kuhinj" v New Yorku, kjer dobivajo v skodelah iz pleha skromen obed. Imajo značaj "dobrodelnosti", ki je ponižujoča za delavce, ali želodec zahteva svoje, in človeški ponos se je umaknil potrebi. Ljudje, ki so na tej sliki, niso ne zapravljevci ne pijanci. Delali so vse svoje življenje, ali prilike jim niso bile tako ugodne, da bi se mogli zavarovati proti dolgotrajni brezposelnosti, zato so sedaj brez sredstev in za prehrano jim služi čorba ter kruh, ki ga dobivamo v raznih "dobrodelnih" kuhinjah, katere vzdržujejo mestne občine, ali pa privatne verske in druge ustanove.

Skrajševanje delavnika

Delavske unije zahtevajo v pomoč brezposelnosti skrajšanje delavnika na 6 ur dnevno pet dni v tednu. V Chicagu je uvedla petdnevni obrat, oziroma delavnik petih dni tudi velika "mail order" kompanija Sears Roebuck. Tudi delavci v delavnicah železniške družbe Santa Fe bodo v bodoče delali pet dni v tednu. Tiskarji v Chicagu so si v mnogih tiskarnah znižali delavnik na pet dni v svrhu, da dobe nekaj zaslužka vsaj nekateri nezaposleni tiskarji.

Ubil policijskega načelnika

Umori v zvezi s prohibicijo se množe. V stanovanju Geo. H. Much-a (Absecon, N. J.), ki je tu na sliki, je hotel vdreti policijski načelnik, z opravičbo, da Much prodaja alkoholne pijače. Ta pa se je policijski avtoriteti uprl, začel streljati in ubil načelnika. Mu-

RUMUNIJA SE KRATKOČASI Z "DVORNIMI PUČI"

Oče "strmoglavil" sina. — Dinastija intrig

Rumunija je dežela, kjer se na dvoru še intrigira in kjer se med dvorjani še vedno vrše "škandalozne" afere kakor v starih časih, katere opisujejo Dumasovi in drugi romani. Njen prestolonaslednik Karol je že leta predmet časniških poročil, ravno tako njegova mati kraljica Marija, njegova žena, od katere se je ločil radi zaljubljenosti v druge ženske, no, in razen tega so se še političarji motovili v teh dvornih aferah in intrigah, rumunski kmet pa je tlačanil in plačeval stroške. Zakladati mora celo kopo dvorjanov in druge gospode, ki uživa v Bukarešti in v raznih letoviščih orgijsko življenje. Vsled svojih ljubavnih afer se je moral prestolonaslednik Karol pred tremi leti odpovedati prestolu in dobil je plebejsko ime Karl Caraiman. Izdan je bil dekret vlade, ki je določal, da se ne sme več povrniti v Rumunijo. V inozemstvu mu ni bilo težko, ker mu je vlada pošiljala mnogo denarja. Ali Karl se je končno naveličal pustolovstva ter svoje ljubimke in si pripravil povratek v Rumunijo. Ko je bilo vse aranžirano, je dal slovo Franciji, Švici in Angliji, kjer je trošil svoje dneve in denar rumunskih kmetov, ter se z aeroplanom pripeljal v Rumunijo. Ko je narod izvedel "veselo vest", je drl na ulice glavnega mesta in vpil živijo in slava princu, ki je prišel, da tirja svojo "pravico". V nedeljo 8. junija ga je parlament progl-

vega 8-letnega sina, kateri postane le prestolonaslednik.

Škof je blagoslovil in zaprisegel novega kralja, množica 200,000 ljudi, kakor poročajo listi pa je manifestirala po ulicah in se veselila novega vladarja.

Intrige na dvoru se medtem nadaljujejo. Državniki bi radi sprijaznili Karla z njegovo bivšo ženo grško princezino Heleno, ker je to potrebno v "interesu države", toda Helena je razljuteno odvrčala, da moža, ki se je "vlačil" toliko let "s takimi" ženskami vendar ne more vzeti—toliko se drži nase. Pa se bo morala udati. Niti poročiti se ji ne bo treba z njo, ker so dognali v njeni razporci "tehnične nepravilnosti". Ministri Heleni sicer ne zamerijo, toda dokazujejo ji, naj bo vsaj na zunaj prijazna s kraljem Karlom, ki je bil njen mož in oče njemu sinu—bodočemu kralju. Ljudje so navajeni čitati le lepe storije o kralju in kraljici, in če ne gresta skupaj bo narodu težko napraviti lepo pravljico o ljubeči se dvorni dvojici.

Glupost monarhizma je razvidna znova iz komedije, ki se je dogodila v Bukarešti ob Karlovem povratku.

Nagel napredek Californije

California, ki je menda najbolj oglašana dežela v ameriški Uniji, ima okrog pet in pol milijona prebivalcev. V teku deset let je napredovala več kot

KDO PONAVALI PLAČA IZGUBO

Kupovanje mandatov v volilnih kampanjah

Včasih smo zelo ostro obstojali kakega potuljenega rojaka ali pa Ličana, ki je dal bosu petak, desetak ali več, da je dobil delo. Grdo se nam je zdelo.

So pa še druga kupovanja služb. Tu bomo omenili le kupovanje nominacij na republikanski ali demokratski listi, in kupovanje mandatov. Kot znano, je zvezni senat v prošlih desetih letih odzval mandate več senatorjem, katere je smatral nevredne za to službo. Vzlic temu trošijo kapitalistični politiki vse večje vsote denarja za izvolitev.

Ruth Hanna McCormick, ki je dobila republikansko nominacijo za kandidatinjo v zvezni senat v Illinoisu, je v agitaciji zase potrošila četrtilijona dolarjev svojega denarja. Senator Grundy v Penni je potrošil v prošli kampanji, v pripravi, da bi dobil ponovno nominacijo, malo manj kot tri sto tisoč dolarjev. Vsi republikanski kandidati v Penni skupaj so potrošili okrog milijon dolarjev, da prevarajo volilce, kar se jim je dozdal še vselej posrečilo.

Senat preiskuje, kakor navadno. Senator Dill je dejal Grundyju, ko ga je zasliševal: "Potrošil si po lastni izjavi v agitaciji \$291,000 svojega denarja. Mrs. McCormick je v svojem računskem poročilu izjavila, da je potrošila \$250,000 za svojo nominacijo. Plača, ki jo dobi senator skozi šest let, znaša \$60,000. Ti pa si potrošil nad \$231,000 več, kot bi znašala tvoja plača."

Senator Dill bi rad vedel, kje naj senat začrta mejo in reče: "Nihče ne sme potrošiti več kot toliko in toliko."

Uspeh take postave bi bil enak uspehu prohibicije. Edino volilci lahko rešijo to vprašanje. Kadar bodo hoteli glasovati po svojem razumu, ne pa kakor jim velevaljo dolarji, se kapitalistom ne bo več izplačalo trošiti milijone v kampanjah. Delavci imajo namreč večino, kapitalisti je nimajo.

Socialistične zmage v Rumuniji

Pri zadnjih občinskih volitvah v Rumuniji so dobili socialisti v raznih občinah okrog 270 odbornikov, in s tem dosegli lep napredek vzlic oviram, ki so jih jim delale sovražne stranke.

Los Angeles največje mesto na zapadu

Los Angeles, ki je v teku poslednjih let postal največje mesto zapadno od Chicaga, ima, kot navaja cenzus biro, 1,231,730 prebivalcev.

Več žensk kakor moških

V glavnem mestu mehiške republike so našli 535,000 žensk in 433,000 moških. Podobno razmerje vlada v mnogih mestih v Nemčiji, Avstriji,

POSVETNJAŠKA POLITIKA SVETOLICE

Henderson sporočil Vatikanu, da naj drži roke proč od notranjih zadev Malte, ki je britska kolonija.

Na Malti je neki opat italijanske narodnosti obsodil svojega redovnega brata na deportacijo, dasi je dotični menih angleški državljani. Zatekel se je po protekcijo k administraciji Malte, oziroma njenemu načelniku lordu Stricklandu, ta se je zanj zavzel in cerkvena avtoriteta je trpela na ugledu. V stvar se je umešal papež, ki je angleški vladi sporočil, da je postal lord Strickland za Vatikan persona non grata—ali po domače, da naj ga angleška vlada odpokliče. Medtem je katoliška cerkev na Malti izdala zapoved duhovščini in vernikom, da naj pri prihodnjih volitvah glasujejo proti administraciji, onim, ki ne bi sledili njeni politiki, pa je zagrozila s kaznijo.

Tej cerkveni predrznosti je stopil na prste Arthur Henderson, zunanji minist v delavski vladi, ki je papežu sporočil, da bo za katoliško cerkev zelo dobro in plemenito, če se ne umešava v notranje zadeve Velike Britanije ali njenih kolonij. V nasprotnem slučaju bo angleška vlada prisiljena izvajati konsenkvence.

MLAD DEDIČ MILLJONOV

William Willock, Jr., iz Syoseta, L. I., je podedoval sto milijonov dolarjev, ki so jih prigarali delavci v jeklarski industriji. Mladi multimilijonar ni z ničemer pripomogel k temu bogastvu, toda je sedaj njegovo in sme početi z njim kar hoče. Nedavno se je zaročil s hišnico, ki je služila pri njegovi teti, medtem pa je vložila proti njemu tožbo Katherine McCormick, prejšnja hišnica, s katero je imel ljubavno razmerje in ji obljubil, da jo poroči. Ker je Katarina ukanjena, je vložila tožbo in zahteva četrtilijona dolarjev za srčno rano. Ta slika je bila vzeta ravno ko je mladi Willock šel iz sodne dvorane, kjer je odbijal trditve prejšnje hišnice Katarine. Svet se za njegov slučaj zanima radi milijonov, ki jih je dobil "tako na lepem".

Zapisnik zbora J. S. Z.

Zapisnik osmega zbora JSZ. izide v posebni prilogi in bo kolikor mogoče popoln. Vse-

ALI STE PREJELI OPOMIN,

da vam je naročnina na "Proletarca" potekla? Obnovite jo čimprej, da si zasigurate redno prejemanje lista.

Glasovi iz našega Gibanja

DROBCI Z OSMEGA ZBORA J. S. Z.

"Slovenski delavski dom iščem", je dejal John Jankovich iz Barbertaina, ko je kolovratil v njegovi bližini. Vpraševal je zanj po imenu, pa so zmajevali. Najboljše je, da navedeš le ulico in številko. Saj še kadar vprašaš, kje je glavna pošta, ali ta in ta postaja, mnogi ne vedo, dasi so že dolgo v mestu.

Brrr.—Bilo je mrzlo, ko smo se zbirali v spodnjih prostorih Slovenskega delavskega doma. Koncem maja, pa tako hladno, je pojamral ta ali oni, ter gledal, kje se bi ogrel. Eni moški so na skrivnostne migljaje hodili v kot in ravno tako skrivno naglo pogledali kvišku. Menda je imel nekdo pri sebi nekaj močnega iz Kanade, ali pa je bil detroitski produkt. Zenske so bile seveda izpostavljene mrazu, dokler se ni nekdo odločil, da je treba zakuriti parni kotel. V par urah je bilo spet toplo.

Eni so prišli v Slov. delavski dom že ob 8., kuharice menda že ob 6., ostali delegatje so se zbrali večinoma pred deveto uro. Zajutrek so servirale detroitske sodruginje, in takoj smo spoznali, da so večje v svojem poslu. Vsak opoldan in zvečer so bile mize spodaj zasedene od delegatov in gostov in čul sem splošno sodbo, da že dolgo ne pomnijo tako dobre postrežbe, kot jo imajo na tej konvenciji.

Zbor se bi moral pričeti točno ob 9. Bilo je že 20 minut čez, ko so začeli delegatje vpraševati, kaj nas zadržuje. Well, listin čakamo. Tisti, ki jih ima prinesiti, ni še tukaj. Začeli smo vseeno. Lepa udeležba. Nekaj delegatov je prišlo tekom dneva, Kobi iz Dulutha pa proti večeru.

Tajnik Pogorelec je na kratko pozdravil delegacijo, začelo se je običajno pregledovanje poverilnic, med tem je bil za predsednika seje izvoljen Filip Godina, in za podpredsednika Anton Zornik. Töne na tem zboru ni bil posebno zgovoren, razen zadnji dan, dasi se je ves čas zelo dobro počutil, prvič ker ga je veselil tak zbor, in drugič, ker si pomaga z grenčico, ki učinkuje, da se človek dobro počuti v vsakem slučaju in v vsakem vremenu.

Se na nobenem zboru JSZ. niso bile ženske tako dobro za-

stopane kakor na tem. To se pravi, zastopale so sicer klube ali društva Izobraževalne akcije, ali pa so imele referate za zbor—in treba priznati, tudi če bi imel predsodke proti ženskam, da so se dobro, prav dobro postavile. Na zboru je bilo devet žensk z delegatskimi pravicami in mnogo drugih, ki so prišle na obisk.

Klub št. 2, Glencoe, O., je zastopala Mary Pirc, klub št. 5, Conemaugh, Pa., Anna Krassna, druš. št. 102, SNPJ., Chicago, Frances Vider, Dramski odsek Slov. nar. doma v Waukeganu in druš. št. 568 SNPJ., Frances Artach, druš. 559 S. N. P. J., Chicago, Alice Artach, druš. št. 304 SNPJ., San Francisco, Calif., in ondodni Slov. dramski in izobraževalni klub Slovenija, Mary Spolyar; referat o pomenu čitalnic in knjižnic je imela Anna Mahnich iz Waukegana, o ženstvu in socialističnem gibanju Angelina Tich iz Chicago, in o pomenu dramskih in pevskih zborov Mary Ivanush iz Clevelanda. Bravo! To so važni predmeti, ki zahtevajo, da človek sledi aktivnostim v naši javnosti, da je sam delaven, da mnogo čita, predno more dati dobro poročilo. In od naših žensk smo čuli poročila, ki so jih podale v popolni zavesti odgovornosti, katero so prevzele.

Drugo, kar je človeka zelo veselilo, so bili zastopniki naše ameriško-slovenske generacije Lotrich, Grum, Rugel, Klančnik, Rak, sestri Artach in Tony Kamnikar; razen teh jih je bilo med delegati precej takih, ki so aktivni ne le v mladinskih, nego tudi v drugih slovenskih organizacijah. Dasi je bila reprezentacija od strani v Ameriki rojene slovenske mladine dobra že na prejšnjem zboru, je bila na tem veliko boljša, kar je za Jugoslovansko soc. zvezo in njeno Prosvetno matico garancija, da bo napredovala.

Prvak pionirjev na tem zboru je bil Nace Zlemberger, ki je bil delegat vzhodno-ohijske konference JSZ. Drugi, ki je trajno aktiven v delavskem gibanju od svoje mladosti, je bil na tem zboru Filip Godina. Delegatje, ki spadajo med pionirske delavce, so bili nadalje Jo-

seph Radelj, Anton Demshar, Anton Zornik, John Terčelj, Blaž Novak, John Jankovich in več drugih. V glavnem je bil to zbor mladih aktivnih ljudi. Tudi tisti, ki so že po obeh straneh dopolnili mladeniško dobo, so se počutili mlade, kar so zatrjevali na sejah in na banketu.

Ta zbor je imel poleg dobrih strani tudi veliko hibo: reprezentacija hrvatsko-srbskega delavstva je bila premajhna. Pogrešali smo tudi Petra Kokotoviča. Prišel je nedavno v Chicago iz San Franciscu, kjer je bil zaposlen pri montiranju strojev, in bil je že skoro gotov, da pride na zbor, ko ga je kompanija poslala na delo v St. Paul. Svojo nalogo sta vestno vršila člana srbske sekcije Geo. Maslach in Mike Ladevich. Prvi je član eksekutive, drugi je bil delegat srbske socialistične organizacije št. 20 JSZ. Med bratskimi delegati smo videli Milana Kirina, zastopnika Jugoslavenskega Prosvetnega Saveza, ki je povedal svoje mnenje o možnostih za tesnejše sodelovanje med jugoslovanskim delavstvom. On je za sodelovanje na kulturnem polju. Razprava o točki, ki se je tikala agitacije med hrvatskim in srbskim delavstvom, je bila zanimiva in živa. Na banketu je govoril tudi Tomo Benenich, ki je bil dolgo let aktiven v socialističnem gibanju; on je tudi eden ustanoviteljev JSZ. in bivši predsednik Hrvatske bratske zajednice.

Eksekutiva ima nalogo podvzeti vse mogoče korake, da se do prihodnjega zboru hrvatsko-srbska sekcija temeljito ojača.

Zbor je napravil na vse udeležence dober vtis. Jako zadovoljni so bili z banketom 30. maja in s koncertno priredbo večer pozneje. Zabave torej ni manjkalo. Udeležba na banketu in na koncertu je bila tolikšna, da se večje ni moglo pričakovati, kajti dvorana je bila do kraja napolnjena.

V nedeljo večer so se delegatje večinoma razšli, le nekateri so še ostali tam dan ali dva. V Detroit še pridemo, smo rekli.

Med delegati je bil samo en aristokrat, namreč Knez Henry iz Moon Runa. Najtrdnjši med

ZEPPELIN PREVOZIL 18,000 MILJ V 236 URAH

Zrakoplov Graf Zeppelin, ki se je dvignil v Nemčiji 22. maja v zrak na svojem poletu v Brazilijo in od tam v Severno Ameriko ter na zaj proti domu je prevozil približno 18,000 milj v 236 urah ali v blizu devetih dneh. Na prvem poletu preko Amerike je bila pot tega zrakoplova iz Nemčije skozi Sibirijo, preko Atlantika in Severne Amerike nazaj v Nemčijo, in s tem je bil izvršen prvi polet z zrakoplovom okoli sveta.—Njegova posadka šteje nad 40 moških, poleg tega pa ima prostora za kakih 25 potnikov, lahko pa jih vzame tudi več.

Ekperimentiranje z "Grafom Zeppelinom" je bilo doslej uspešno in zrakoplovba je z njim mnogo pridobila.

vsemi je bil milwauški Hrast, najbolj vesel pa menda Peter Benedict, ker se je vse tako lepo iztekalo, in on kot Detroitčan se je hotel postaviti. Na uspele priprave za to konvencijo so lahko upravičeno ponosni, ravno tako na priredbe med zborom. Peter ni bil edini, ki se je smehljaj.

(Dalje prihodnjič.)

Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal

Pueblo, Colo. — Ko sem bral o pripravah za osmi zbor JSZ, sem si želel, da se bi tudi naša nasebina prebudila in poslala delegata. Upam, da se to zgodi vsaj za bodoči zbor. Kaj mislite, možje in fantje v Pueblo, ali ni že čas, da kaj ukretno?

Pisano in razglašeno je bilo, da smo—oziroma so—ustanovili tukaj samostojno podporno društvo "Pomoči", ki je izdajalo tudi mal mesečnik in imelo Silvestrovo zabavo, o kateri je bilo hvale itd. na vse štiri vetrove. Idejni gazda "Pomoči" je bil Zvonko Novak, katerega ste poznali na vzhodu pod imenom Bingelj, mož, ki menja prepričanja kakor gizdalin srajce.

Zamisli si je pomoč v svojo pomoč, pa mu ni ratalo do konca. Društvo se je uletelo svojemu patronu Zvonku pa je dalo slovo. Vse tako, kakor drugod. Zvonko je ustanavljal domove, veseljaške in podporne klube, liste in vrag vedi kaj še—a vse je propadlo. Misli sem, da mu ga ni para, pa ste le odkrili še eno tako "luč" v Chicagu, Bog ji daj večni mir in pokoj.

Nekateri v Pueblo se čehlja—... Prelahkoverni so bili in posegli v "tošelj". Prišel je sem, da si bi pomagal, no, in rojaki so dobri, radi verjamejo in pomagajo. Bogzna, koliko bi znašala skupna vsota, če bi jo sesteli iz vseh krajev...

Majska slavnost in 25-letnica društva "Orel" SNPJ. je izpadla sijajno. Bila je najlepša priredba te vrste. Govornik je bil Fr. Boltezar. Zelo se je navdušil in tudi nas je ogrel njegov govor. Program je bil vzorno izveden in tako je imela ta priredba tudi lepo idejno stran, kakor jo zastopa SNPJ. Dvorana je bila polna, ljudstvo zelo zadovoljno.

Ko je prišel Zvonko Novak v navskrižje pri "Pomoči", sta se sporazumela s prijateljem Martinom Kočevarjem, da ga bo predlagal v društvo "Orel" št. 21 SNPJ. Obljubljeno in

storjeno. Bilo je debate, nekoliko tudi vroče debate, ali Zvonko je bil odklonjen. Res smola. Naš Mohor je trdil, da se ga bojimo, ker je najbolj kunsten Slovenec v Zed. državi, pa ga zato odklanjamo.

Res je škoda, ker je društvo napravilo tako nepremišljen korak. To bi bilo komedij na sejah in pa škode—za jednoto.

Zvonko je že bil član SNPJ. Pristopil je, ko mu je dala službo. Ko jo je izgubil, je začel napadati nekatere člane in odbornike, in eden teh ga je pri njegovem društvu Francisco Ferrer v Chicagu obtožil. Zvonko pa se je ustrašil in ni prišel ter jednoto pustil. O tem sicer ni bilo govora na zadnji "Orlovi" seji, pa tudi potrebno ni bilo, a je dobro, da veste.

Iz job-seekarskih razlogov je pristopil tudi v SSPZ. in v Chicagu je bil nekaj časa "velika glava" pri št. 1 SSPZ. Za delegata pa ga le niso hoteli izvoliti, vsled česar je članom silno zameril in jih "šepal" v "G. S.", ki je tedaj ravno umiral. Iz istih namenov je postal v Chicagu tudi član JSKJ.

Jaz bi vam rajše napisal kaj bolj veselih novic, o našem napredku itd., o akciji za dom, o napredku zadruge, ampak kot veste, časi so tudi pri nas slabi.—Reporter.

Iskrenost zborovanja zavodnih delavcev

Duluth, Minn. — Ne morem drugače, kot da povem svoje mnenje o prošlem zboru JSZ. v Detroitu, da ga nekoliko analiziram. To je bila moja prva prilika biti prisoten zborovanju, ki reprezentira socialistično in delavsko prosvetno gibanje med ameriški Jugoslavo. Nobenega bloka, nobenih kavkuzov ni bilo, pač pa ena sama celota, kjer se je razmotrivalo o storjenem delu, o bodočih nalogah in smernicah pokreta.

Človek se seznani z delavci iz raznih držav in naselbin. Zuljave roke se stiskajo v resničnem prijateljstvu. Vidiš resne obraze, iz oči sije ogenj prepričanja in vere v načela, ki se širijo v najtemnejše kotičke sveta. Vidiš zborovalce, ki delujejo za prepoved človeške družbe, za odpravo socialnih krivic, za več znanja med delavsko rajo. Sreča se s Kranjem in Stajercem, z Belokranjem in Notranjem, z Gorenjem in Dolenjem, s Srbom in Hrvatom—in vsi so tukaj v enem samem namenu, služiti skupni delavski stvari.

Nisem pričakoval takega entuziazma. Vse se je vršilo v takem duhu skupnosti, da je

človeka prevzelo ter ga samo od sebe pridobilo za oblubo: Delal bom v bodoče še bolj, da to gibanje postane jačje, da se borbo proti krivicam čimbolj pospeši in se jo privede k uspehom. Tu vidite osivele sodruge, kot Naceta Zlembergerja, Filipa Godino, in več drugih pionirjev; reprezentante mladine, kot Kamnikarja, Ruglja, Gruma, Pinka itd., v sredi pa Ovna, Siskoviča, Zajca in druge; vidiš lepo skupino žensk, ki aktivno sodelujejo na zboru, ki enako iskreno delujejo za napredek našega delavstva; bore se v imenu žensstva proti krivičnemu sistemu, ki jim ugonablja može, sinove, hčere in celo otroke v industriji, ki jim ubija v vojnah može in sinove, žene in otroke pa spravljaja v bedo.

Zborovanje je potekalo vzorno. Vsakdo, ki se je priglasil za besedo, ali bil pozvan, da poroča, je povedal svoje tako iskreno, da je navdahnul človeka z novim upanjem in ga prepričal, da duh socialističnih pionirjev ne umre.

KAMPANJA ZA RAZŠIRJENJE "PROLETARCA"

Cilj: Tri tisoč celoletnih naročnin, ki ga imajo doseči agitatorji "Proletarca" v letu 1930 do 31. decembra. To je "Proletarčev" jubilejno leto. Letos bo dopolnil svoje prvo četrdesetletje svojega dela na polju delavske vojske in v borbi za delavska prava.

Vse naročnine v izkazu so polletne. To je, vsaka celoletna naročnina je iskazana za dve polletni. Doitvoje se od izkaza izkazu posameznim agitatorjem in skupno.

Prva vrsta številki znači naročnina, ki smo jih prejeli od agitatorjev v prešli dveh tednih, druga vrsta znači naročnina prejšnjega izkaza, in tretja pa skupno število.

Sedaj poslanih	Prejšnji izkaz	Skupaj oboje izkaza
Joseph Snoy, Bridgeport O.	1	215
Anton Jankovich, Cleveland, O.	28	131
Jacob Rožič, Milwaukee, Wis.	18	105 1/4
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	17	87 1/4
Janko Zornik, Detroit, Mich.	10	43 1/4
J. Jankovich, L. Frank, Barberton, O.	3	30
Karl Trinastich, Cleveland, O.	11	22
Frances Zakovšek, N. Chicago, Ill.	2 1/4	29
Martin Judnich, Waukegan, Ill.	2	19
Henrik Pečarič, Krayn, Pa.	2	18
John Terčelj, Strabane, Pa.	3	14
Joseph Radelj st., West Allis, Wis.	5 1/4	11
John Sular, Gross Kans.	2	13
Frank Zaitz, Chicago, Ill.	2	13
Frank Podboy, Park Hill, Pa.	7	6
Joseph Lever, Cleveland, O.	8	3
John Langerhole, Johnstown Pa.	2	6
Anton Zidanšek, Farrell, Pa.	2	6
Joseph Zorko, West Newton, Pa.	4	4
Tony Zupančič, Point Marion, Pa.	2	5
Anton Sular, Arma, Kans.	7	7
Tony Simenc, Sheboygan, Wis.	7	—
Fr. Avgustin, Imperial, Pa.	2	4 1/4
Frank Boltezar, Pueblo, Colo.	1	5
John Vitez, Detroit Mich.	4	2
Fr. S. Tauchar, Chicago, Ill.	5	1
Marko Tekavec, Canonsburg, Pa.	4 1/4	—
Louis Zorko, Cleveland, O.	4	—
Frank Modic, Warren, Ohio	2	2
John Tancek, Girard, Ohio.	2	4
Leo Junko, Detroit, Mich.	2	—
Frank Ratalec, Forest City, Pa.	2	—
John Petrich, Youngstown, O.	2	—
Albert Hrast, Milwaukee, Wis.	2	—
Joseph Hochevar, Pueblo, Colo.	1	—
Skupaj	179 1/4	748
Agitatorji v prejšnjih seznameh	—	927 1/4
Skupaj polletnih naročnin	—	394 1/4
Skupaj celoletnih	—	661
Še manjka do kvote	—	2339

Delo, ki ga je imel izvršiti ta kongres našega delavstva, je bilo obsežno. Razprave so bile v enih točkah sporeda dolge, a bile so potrebne. Dasi je spored vseboval mnogo važnih poglavij, je bilo delo izvršeno v predpisanih treh dneh.

Somišljeniki v Minnesoti, želeli je, da pride duh, ki je vladal na tem zboru, tudi med vas. Pridružite se JSZ., kjer boste v krožku sodrugov, ki so res sodrugji! Kjer ni mogoče ustanoviti kluba vsled razmer, ki vladajo v teh krajih, pristopite kot člani "at large", to je, posamično. Vaših imen se ne bo objavljalo. Pišite tajništvu JSZ. in priglasite se za pristop. Pridobite tudi druge in delujte ob enem predvsem za širjenje našega tiska, — če ne morete javno, pa s "podzemskimi" metodami. Tudi brutalno jeklarsko carstvo bo enkrat padlo, kakor so druga tiranska carstva. Ali zmage ne bo brez vašega sodelovanja.

Obračajte se glede aktivnosti v svojih naselbinah zaupno v urad JSZ. Poročajte o svojem delu v Proletarca kolikor smatrate, da je umestno in potrebno. Pridobite društva za pristop z Izobraževalno akcijo (sedaj Prosvetna matica), pa bo tudi med nami zavelo novo življenje. Zavzemimo se, da bo imela JSZ. do prihodnjega zboru, ki se bo vršil čez dve leti, vsaj tisoč članov at large. Enkrat pred prihodnjim zborom bomo prišli skupaj in izvolili svoje delegate, seveda "pod zemljo", in stem bomo pokazali naprednemu delavskemu svetu, da MINNESOTA NE SPI!

Ba postrežbo, katere sem bil deležen, posebno še moja družina, se vsem lepo zahvaljujemo.

Kritik priredb med zborom ne morem biti; rečem le to, da so naredile name in na mojo družino zelo dober vtis.

John Kobi.

Najboljši jugoslovanski socialistični list je "Proletarec". Prinaša članke, razprave in pregled delavskega gibanja po svetu ter opise aktivnosti v naših naselbinah na polju socialističnega in kulturnega dela. Naročite ga.

Za prepored naše zveze

Na prošlem zboru JSZ. v Detroitu sta imela dva kluba po dva delegata. Klubi z manj kot sto člani imajo pravico do enega, in s to ali več člani do dveh.

Sedaj imata nad sto članov klub št. 1 v Chicagu in št. 114 v Detroitu.

Na prihodnjem zboru l. 1932 mora biti vsaj SEDEM KLUBOV, ki bodo imeli vsaki sto ali več članov, namreč, kluba št. 1 in 20 v Chicagu; št. 27 in 49 v Clevelandu, odnosno v Collinwoodu; št. 37 v Milwaukeeju; št. 114 in 115 v Detroitu.

Možnosti za pojačanje v članstvu imajo tudi klubi v Sheboyganu, Waukeganu, Bridgeportu, LaSalleju, Barbertonu, Canonsburgu, Pittsburghu, West Allisu in v še mnogo drugih.

Kateri klub bo prvi, ki bo dosegel število sto članov?

Na prošlem zboru so bile organizacije izobraževalne akcije dobro zastopane. Na prihodnjem naj bodo še boljše, to je, z večjim številom delegatov.

Sedaj šteje okrog sto dvajset podpornih in kulturnih društev ter klubov. Zgradimo iz reorganizirane Izobraževalne akcije, ki se sedaj imenuje PROSVETNA MATICA, veliko zvezo, katera bo vključevala VSE delavske kulturne organizacije, in vsa napredna podporna ter druga društva.

Osmi redni zbor JSZ. je bil zbor akcije. Z njo se mora nadaljevati v naselbinah! JSZ ima vse pogoje za napredek. Napredovala bo, če postanete aktivni VSI, ki soglašate z njenim delom in programom.

Clani in članice osmega zbora JSZ., ki se je vršil dne 30. in 31. maja ter 1. junija 1930 v Detroitu, Mich. Štel je šestdeset rednih delegatov in delegatic ter odbornikov, in 3 bratske delegate. Na sliki so vsi, razen štirih.

Čitalnice in knjižnice ter njihov pomen

POROČILO ANNE MAHNICH OSMEMU REDNEMU ZBORU JSZ. V DETROITU DNE 30. MAJA 1930.

Prevzela sem ta referat, da govorim o pomenu naših čitalnic in knjižnic, ki vrše prosvetno in kulturno delo med našim ljudstvom v Ameriki. Naglašam pa takoj v začetku, da napredek knjižnic in čitalnic po naselbinah ne odvisi od mojega poročila, ampak od vas samih. Ta moja izvajanja naj vam služijo le v svrhu razprave in pa v pregled te panoge našega kulturnega delovanja.

Pred par desetletji so bili poskusi za ustanavljanje knjižnic oziroma čitalnic še redki. Tu in tam so posamezniki ustanovili čitalnico, ki si je nabavila nekaj knjig. Običajno je bila stvar neuspešna in taka ustanova je navadno prav kmalu zaspala. Z ustanovitvijo Proletarca in JSZ. se je začelo tudi živahnejše delovanje za ustanavljanje knjižnic. V teh prizadevanjih se je naglašalo, da ni le važno da čitaš, temveč še važnejše, kaj čitaš?

Naše gibanje, ki ima tukaj svojo osmo redno konvencijo, je pripomoglo, da so se začele ustanavljati potrebne knjižnice in čitalnice. Dobili so se že pred desetletji razumni rojaki, ki so umevali, kako velikega pomena so take ustanove za ljudstvo. Če bi jih imeli v vseh naselbinah, namesto samo v nekaterih, bi bili danes ameriški Slovenci na mnogo višji kulturni stopnji, kakor so. Knjižnice in čitalnice so nam torej prepotrebne. Napaka je bila le ta, da se nismo že prej skušali združiti v centralni organizaciji, kakor jo imamo sedaj in to je: Izobraževalna akcija JSZ. Veliko število zelo podučnih knjig je že razpečala med naše ljudi. Vidim potrebo in smatram, da je dolžnost te zbornice, da sprejme v delokrog našega pokreta in Izobraževalne akcije nalogo, da se odločno in obširno zavzemamo za čimprejšnjo ustanovitev knjižnic, oziroma čitalnic po jugoslovanskih naselbinah, kjer jih še ni. Potrebno je, da pridejo dobre knjige in časopisi med naše ljudstvo. Dobre knjige in časopisi so naša duševna hrana. Iz njih zajemamo snov za izobrazbo. Ljudstvo je odvisno od njih za svoj kulturni razvoj. Le potem čitanje se lahko pride do pravih razumevanja socialnih vprašanj. Zelo kočljiv problem je, kako pridobiti naš narod, da se bo začel bolj resno zanimati za te ustanove po naselbinah. Zalostno dejstvo je, da se naš narod v tako velikih naselbinah, kakor so Waukegan-No. Chicago, Milwaukee, Chicago itd., tako malo zanima za čitanje. Neobhodno potrebno je, da se zavzame za jačanje knjižnic in čitalnic in za ustanovitev novih, kjer jih še ni, tudi tisto naše ZENSTVO, ki umeva pomen tiskane besede za izobrazbo. Deluje naj, da se pridobi čimveč članic v te ustanove, kajti le mati z razvito miselnostjo koristi človeški družbi z dobrim in pravim vzgojevanjem otrok.

Potrebno je, da si take ustanove nabavi s posebnim ozirom na mladino podučnih knjig tudi v angleščini. Zainteresirajmo jo, da prične misliti in delovati za izboljšanje družabne uredbe. Že pred več leti bi se morali pobrigati za to plemenito nalogo in skrbeti, da si ohranimo mladino, ki bi znala ceniti svoj narod in njegove kulturne ustanove. Ker se za tak program med mladino nismo zadosti brigali, smo po naši krivdi prikrajšani za njeno razumevanje in kooperacijo. Še vedno pa je čas, da zamujeno popravimo.

Slovenska narodna čitalnica v Waukeganu, od kjer prihajam, je bila ustanovljena leta 1910. Vseskozi deluje na prosvetnem polju, neguje dramatik in petje. Veliko

je delovala za narodni dom. Imela je tudi mladinske odseke, da pridobi mladino za nadaljevanje kulturnega dela. Toda mladina se je razkropila in ni več aktivna. Krivda je največ staršev, ker niso zadostno razumeli pomen čitalnic in niso otroke učili in bodrili k delu za take kulturne ustanove. Vzlic temu je naša čitalnica aktivna. Ima preko petsto raznih knjig, med temi precej angleških. Naročena je do malega na vse slovenske časopise, ki izhajajo v tej deželi. Vse to je na razpolago članstvu za 25c mesečnine. V korist takim ustanovam je, da prirede večkrat kak zabaven večer in predavanja. Pri nas se poslužujemo obojega.

Velikega pomena za nas je, kakor sem že omenila Izobraževalna akcija. Na konferenci JSZ. za severni Illinois in Wisconsin, ki se je vršila meseca septembra 1929 v Waukeganu, je bilo priporočano, da knjižnice medsebojno izmenjujejo knjige. Ta izmenjava knjig je izvedljiva, praktična in priporočljiva tudi za konference JSZ. v drugih okrožjih. Kakor mi je znano, so razen Slovenske narodne čitalnice v Waukeganu, katera je odsek SND., včlanjene v Izobraževalni akciji tudi čitalnica SDD. v Collinwoodu, O., in čitalnica izobraževalnega in dramatičnega kluba Slovena v San Francisku, Cal. — Čitalnice oziroma knjižnice imajo tudi socialistični klubi št. 1 v Chicagu, št. 27 v Clevelandu, soc. pevski zbor Naprej v Milwaukee, klubi JSZ. v Sheboyganu, Wis., Springfieldu, Ill., Girardu, Ohio, Armi, Kans., in št. 114 v Detroitu. Morda imajo manjše knjižnice še nekateri drugi klubi. Izmed teh imajo svoje čitalniške prostore: Čitalnice SND. v Waukeganu, čitalnica SDD. v Collinwoodu, čitalnica Izob. in dram. kluba Slovena v San Francisku, soc. klub št. 27 v Clevelandu in srbski soc. klub št. 20 v Chicagu. Klub št. 1 v Chicagu ima svojo knjižnico v uradu JSZ., ostali klubi pa na domovih svojih knjižničarjev, ali pa imajo prostor za knjige v dvorani, kjer obdržavajo svoje seje. Zelo priporočljivo je, da bi imeli klubi svoje stalne prostore, ki bi ob enem služili tudi namenom čitalnic. Ljudje bi prihajali skupaj in čitali, se med seboj učili in pogovarjali v svrhu boljšega pojmovanja dnevnih dogodkov, o vrednosti knjig itd.

Iz podatkov, ki sem jih dobila, vidim, da imajo v nekaterih mestih slovenske knjige tudi javne knjižnice (Public Libraries), tako na pr. v Chicagu, Milwaukee, v Clevelandu, nadalje nekatere javne knjižnice po železnem okrožju Minnesote itd. Če bi naš narod bolj zahteval slovenske knjige v javnih knjižnicah, bi bilo slovenski literaturi veliko pomagano. Starokrajske knjigarne bi prodale za več tisoč dolarjev knjig, s čemur bi jim bilo omogočeno izdajati nove knjige. Tudi pisatelji bi imeli nekaj od svojega dela. Razen tega bi šle knjige med ljudstvo in ga izobraževale. Eden, ki ima v javne knjižnice dober pogled, mi je pravil, da leže slovenske knjige v njih večinoma nerabljene. Le malo-kdo vpraša zanje, dasi so knjižnice pripravljene sodelovati. Nemških, čeških, poljskih in italijanskih knjig imajo na stotine poleg angleških knjig. Imeli bi v velikih naselbinah tudi mnogo slovenskih, če bi se Slovenci bolj zavzeli za to idejo. Za nas je važno predvsem to, da priborimo slovenski knjigi pot do čitateljev. Temu namenu naj služijo naše knjižnice in čitalnice.

Kakor vidite jih imamo sedaj zelo malo — namreč slovenskih čitalnic in knjižnic in še manj takih, ki bi res imele mnogo revij

in časopisov in veliko število knjig. Nekaj je tudi čitalnic, kakor Slovenska narodna čitalnica v Clevelandu, ki niso zastopane v Izobraževalni akciji JSZ. Toda koncem konca vseh skupaj ni veliko.

Čitalnico in knjižnico imajo tudi slovenski domovi na Farrel-u, Pa., na Ely-ju, Minn. in mogoče tudi nekaj drugih. Po mojem mnenju bi morale vse te ustanove, v svrhu boljšega spoznavanja med seboj in večjih uspehov, sodelovati pod okriljem Izobraževalne akcije JSZ. Kakor sem že omenila, bi lahko odseki, ki upravljajo čit-

talnice, aranžirali diskuzije in predavanja ter vršili drugo delo vzgojevalnega značaja, kolikor ga pač spada v njihovo področje.

Priporočam, da urad Izobraževalne akcije sestavi statistiko naših knjižnic in čitalnic. Navede naj se v tej statistiki, ktere imajo svoje prostore, koliko listov prejema, koliko knjig imajo in koliko jih povprečno izposodijo na leto. V tej statistiki naj bi bilo tudi navedeno, kdaj so bile ustanovljene in kakšne so njene druge aktivnosti. Nedvomno bi bilo tako informa-

tivno poročilo vredno, da se ga objavi v Ameriškem družinskem koledarju, kjer se priobčujejo tudi drugi važni pregledi o kulturnem in ostalem delu v naših naselbinah.

S tem sem vam podala skromno poročilo in priporočila z upanjem, da se oprimo tega dela z organiziranjem knjižnic in čitalnic kjer jih še ni in povečanjem aktivnosti, kjer take ustanove že obstoje. Le tem potom moremo ljudstvo izobraževati in ga pridobiti za gibanje, ki zastopa delavske interese.

CAMELS

so napravljene za kajo

OD DNE, ko so izbrani listi solčno-rahlega tobaka turškega in domačega prvič odbrani za Camel Cigarette, je vsak korak njihove izdelave, usmerjen proti enemu samemu cilju — izdelovanju temeljite, užitka polne kaje.

Užitek, ki je najboljši v Camels, je eden vzrokov kaje. Zato ni Camel nič drugega kot kaja. Camel je mešanica izrazite rahlosti, mila in lahka in čudovito dišeča. Imejte Camell!

★ NA RADIO ★

Camel Pleasure Ura — ob sredah zvečer na N. B. C. omrežju WJZ in združene postaje. Pogledite v lokalni radio urnik.

BEER FOR THE HUNGRY

If Dwight Morrow has any ideas on anything but prohibition the newspapers are concealing the fact. If he is going to reform New Jersey politics he is making an amazing beginning by appearing at an Atlantic City meeting under the patronage of the notorious Nucky Johnson who, if half the things said about him are true, is one of the worst political bosses in America. In short, Mr. Morrow's campaign illustrates once more some of the things wrong with American politics. Here is a man of unquestioned ability, a former partner in the House of Morgan, which comes close to being the reigning dynasty in America. And in a time of unemployment, of the great growth of mergers, of the steady encroachments upon civil liberty, and of various difficult foreign problems, the Jersey electorate is apparently letting him get away with an opening speech which never mentioned anything but prohibition! Thus, once more the prohibition issue is being cleverly used to distract the voters and to check a real and effective new political line-up. Each day makes me surer that we Socialists ought to line up on certain principals in regard to prohibition which I have been preaching some six years. As Socialists we declare that bread is more important than beer; that prohibition, however important it is, is not and cannot properly be made primarily a partisan issue; that the attempt to do so plays directly into the hands of the stand-patters; that in order to deliver our politics as far as possible from this curse public opinion should force all parties to give legal efficacy to the result of a popular referendum. In such a referendum, I should urge what the Socialist Party in New York State urged in 1928 as a more clear cut and definite proposal for dealing with the liquor traffic in states which want it, than Mr. Morrow has made. But I should urge it rather as an individual opinion than as an opinion primarily derived from my Socialist convictions. I am happy to observe that the Maryland Socialists have taken a stand for reference to a referendum. This is not dodging an issue. It is trying to put the issue squarely before the people who in the long run, are going to decide, irrespective of political parties, by legal or illegal means, what they want done about the liquor traffic.—Norman Thomas.

WHAT HAPPENED TO A GOOD PROGRAM

Just what happens to labor programs under a non partisan scheme is illustrated by the failure of the excellent program by the New York State Federation of Labor. It offered 13 demands. On 7 it got exactly nothing. On 6 it got somewhere from 1 to possibly 50 per cent of what it asked. This is true of such important measures as its injunction bill, and its genuinely Socialistic demand for "State ownership and development of public waters and energy therefrom and distribution of procured electric light, heat, and power to homes, farms and workshops at cost." All labor got on this latter demand was a commission to consider development of power resources on the St. Lawrence. Herbert M. Merril, Socialist state secretary and a good labor man, has made a summary of this situation which is worth reading in full.

UNITY OF THE ADMIRALS

British rear admirals rage against the London Treaty as a betrayal of England, a Japanese naval officer commits suicide to protest against the London Treaty because it humiliates Japan, and our American rear admirals once more cry out to high heaven that we have been done by England and that all is lost without more 8 inch guns. All of which makes a sensible man believe that there may be something good in this London Treaty after all. It also proves how hopelessly unfit for the diplomacy of peace are our rampant rear admirals.

"AMERICANISM" OR FACT

District Superintendent Campbell of Staten Island said that it was the business of school histories to teach Americanism rather than fact. Nationalism like any other religion which is afraid of facts is in a very bad way and the rivalries of nations which teach nationalism rather than fact naturally lead to war.

Be the Fourth Kind

He that cannot think is a fool;
He that will not think is a bigot;
He that dare not think is a slave.

The things we get for nothing may cost us more than the things we buy.

Rudeness of Parents Resented by Children, Avers Column Writer

DR. GARRY C. MEYERS, Mrs. GARRY MEYERS

JACK, BETTY and GARRY, JR., Children of Dr. Garry Meyers.

Do you annoy your children? The chances are you do. At least that is the most flagrant vice to be found among parents, according to Dr. Garry Meyers, noted writer of "The Parent Problem" column.

Dr. Meyers, whose three children, Jack, Betty and Garry, Jr., are being reared at his home in Cleveland according to the practices he preaches (the doctor says they're "just ordinary kids") has strong opinion of parents.

"We parents take ourselves so seriously and our children so lightly that the results often are quite disastrous," Dr. Meyers says. "We often are extremely discourteous to our children. We nag them, we interrupt their enthusiastic accounts of experiences."

"And when they resent this attitude, we shake our heads and think we have a 'problem' to solve."

"Fortunately, most of our children do resent our rude manners and

go ahead anyway. If they meekly submit, you can count on it that they will be bothered all their lives with inferiority complexes. Some of us never have grown away from fears developed in childhood."

Dr. Meyers is head of the division of parental education in Cleveland college, Western Reserve university, in Cleveland.

A writer said of him: "Dr. Meyers was a surprise to me. You see, I thought a child psychologist would be a gloomy, diabolical looking kind of person. Well, he isn't. Dr. Meyers is rather short, a little fat, sandy-haired, comfortably homely, and good natured looking—really, he's very attractive!"

"And as I listened to him and remembered my own childhood, I found out that he certainly knows how to get inside of a child's mind. The more I listened to him and watched him the more I realized why he is considered one of the finest specialists in his line in the world."

Waukegan Beacon Light

S. N. H. Dramatic Club held a successful and interesting meeting Tuesday, June 3. Many good motions were made for the next season. New Officers were elected at this meeting. They are as follows: Pres. V. Pink, Vice-Pres. A. Mahnich, Sec. F. Kinn, Rec. Sec. F. Velkoverh, Treas. H. Jereb, F. Hrvatin and M. Hodnik Trustees. After the meeting our girls prepared a very good lunch. Thank you Mary, I think that was the last one in your single life for our club. Many happy days to you both.

Our sis, Frances Artach represented the club at the JSF. convention which was held in Detroit, Mich. Frances sure gave us a great report of all the good work that was done to better the present conditions. That's the girl "Frances" Keep up the good work.

Our Club No. 45 of JSF. is already preparing for big doings that will be presented in Oct. 1930. There will be a Slovene and an English play and many other things. I will not tell you this time, but it will be one of the biggest programs that was ever held.

"Watch for Date."

S. N. P. J. Lodges in Waukegan will hold their picnic at Mozinga Park June 15. Admission 25c. Tickets can be purchased from any S. N. P. J. member.

There will be a baseball game and many other things of interest. "Oh Yes," I should not forget to tell you about the hot orchestra that will render the music on that date. Let us all be there.

Vineene Pink.

MORE ENGLISH
ARTICLES ON PAGE 7.

SEARCHLIGHT

By Donald J. Lotrich

There wasn't that crowd that should attend the Cook County Socialist picnic at Riverview Park last Sunday, due probably to the earliness of the season. Those that were there however, had a good time and the opportunity of hearing Judge Jacob Panken of New York City. Besides Panken, Clarence Senior, Geo. Kopp and the Socialist Mayor of Beaver Dam, Wisconsin spoke.

Judge Panken spoke on unemployment and the inalienable right of man to work. He stressed conditions of Chicago and painted a picture of wonderful Chicago with its beggarly conditions. Panken wound up by saying that the time will come when the workers will rule and though he may not live to see the day, he will continue working to hasten that day. Clarence Senior spoke on Chicago's proposed perpetual transit franchise. He mentioned the fact that Chicago's strap hangers will be paying higher fares and particularly pointed to the time, not so far back, when Chicagoans saved bushels of transfers hoping to receive a refund while the suit to continue 7 cents was being litigated. George Kopp said that he was active 35 years in the movement. Because of his silvery hair we didn't doubt him a bit. He also went on to say that he is more energetic now than he was 35 years ago.

"All Quiet On The Western Front" has been dramatized and is now playing at the McVickers Theatre, Chicago. This talking picture is more realistic than one would think it possible to produce. If you have read the book you'll like the picture all the more. If you haven't, buy the book at Proletariat's offices, then go down and see the picture. It is a sympathetic picture and should do much to arouse the workers against war.

Now that our Convention is over and our delegates back home reporting the progress made we will expect a renewal of life in every locality. We must have more subscribers to our paper. Our clubs must be enlarged, if we are to become that potential factor in the life of our Yugoslav workers. We must build, we must work. The time is ripe. Everyone on the job.

They tell us of Detroit Club No. 114 eclipsing Chicago's Club No. 1 in membership. So we in Chicago, too must spur up a bit. How many new members can we initiate at the next club meeting in two weeks. There are many young folks that should be in our ranks. A little work and we can get them.

When we acquire our own quarters our activities will increase and with our membership. That too is another hard job that falls on the shoulders of our Chicago members. We need subscribers to our building fund.

From now until September people will spend their Sundays out of doors. In the open it is much healthier. When the season will be at its height the Pioneer Lodge will hold its prize classic for 1930. This year it will be held at Bergmann's Grove, North Riverside, Illinois. The lodge is featuring its prize list by giving away A NEW 1930 FORD CAR.

A lot of opposition has arisen against the new Chicago Traction ordinance. Most of the opposition is based upon the points stressed in these columns last week. Men of prominence in and about Chicago are falling into the line of opposition. The entire question will be settled at the polls at the next election. Pamphlets outlining the evil that can be done by the acceptance of this perpetual franchise to the people of Chicago are being distributed.

Clarence Senior, the National Executive Secretary of the Socialist Party has launched a campaign to enlighten the Comrades and people of our great Metropolis about this attempt of paying interest on the enormous sum overestimated as the value of Chicago's transit line. At every opportunity he talks and writes against it.

A Slight Error

Young Lady: "Druggist, can you fix up a dose of castor oil so that it will not taste?"

Druggist: "Certainly. If you will wait a few minutes I will fix you up. Will you have a drink of soda while you are waiting?"

Young Lady: "Thank you, yes." Druggist disappears behind the partition to reappear a few minutes later. "Is that all you require?"

Young Lady: "Yes, thank you. Is it ready?"

Druggist: "You've just drunk it."

Young Lady: "Goodness gracious, that was for mother!"

The Brute!

Hubby—"I had a queer dream last night, dear. I thought I saw another man running off with you."

Wife—"And what did you do to him?"

Hubby—"I asked him why he was running."

RATTLING OF MUSSOLINI'S SWORD MAKES EUROPE NERVOUS

THE SOCIALIST PARTY AT WORK

National Executive Committee to meet in Connecticut

The National Executive Committee will meet in Bridgeport, Connecticut, on Thursday and Friday, June 26th and 27th. Mass meetings with members of the committee as speakers will be held in the surrounding towns, in connection with a special membership and activity drive which will be put on following the state convention held the previous weekend.

Six Boston Yipsels Arrested

Six militant members of the Y. P. S. L. in Boston posted themselves at the entrance to the Boston Gardens at a rally attended by 20,000 drys last week and passed out leaflets, calling attention to the unemployment situation. The leaflets read, "Why Worry About Booze? When Do We Eat? What About the Millions Unemployed? The Destitute Aged? The Wage Cuts and the High Cost of Living? Don't Be Blinded by State Issues—Learn about the real issues at our meeting, every Friday night." A good many hundred leaflets were passed out before one woman discovered that she was not accepting a program but a Socialist circular. She ran back to the door and shouted at the Yipsel who passed it to her, "This is not a program, you red". She then called a policeman to arrest him and his co-workers, among which was also the president of the Harvard Socialist club.

Chicago

Plans are being made for a picnic to be held in August under the auspices of the state office. Frank B. Metcalfe, candidate for Governor of Wisconsin on the Socialist ticket, is to be the principal speaker. The picnic will be held on Sunday, August 24th, at White City park.

Pennsylvania

The Socialists of Reading will hold their opening picnic of the year on June 8th in a picnic grove owned by the Socialists. This will be the occasion of a public dedication of the park to the use of Socialists and trade unionists and the principal address will be made by the Socialist mayor, J. Henry Stump.

Chicago "U" Students to Assist in Campaign

Charles D. Madsen, of the University of Chicago Club, has informed State Secretary Benson that arrangements have been made for at least five university students to spend a week, beginning June 16th, assisting in the work of agitation by speaking in factories, passing out literature, attending branch meetings in Milwaukee and making excursions to outlying districts. In addition they will work with the young Socialists in developing street corner speakers.

Jugoslav Convention

The most spirited convention of the Yugoslavs in years was held May 30th, 31st, and June 1st in Detroit. The officers and members of the federation have just and great reason to be proud of their accomplishments. The reports of activities during the past year filled the delegates with enthusiasm. The educational division of the federation was thoroughly gone over and reorganized in order to make it more effective, although in the course of the past few years it has distributed over 18,000 copies of its own books and supplied several hundred clubs and lodges with plays and other educational needs. It is now made up of 117 fraternal and cultural organizations, such as singing choruses and dramatic clubs.

The Expeditious way in which the convention business was transacted and the business like manner which all of the delegates used in speaking made a big impression upon National Secretary Senior who was present as fraternal delegate. He said the many of the English speaking locals and branches would be put to shame by the energy and vigor with which the delegates to the Yugoslav convention went to work. One significant fact of the convention was that over one-third of the delegates were young men and women who are beginning to come into positions of leadership and influence in the federation.

One far reaching resolution was passed which called upon the federation officers to form English speaking young peoples branches of the federation which would also be affiliated with the Y. P. S. L. Clarence Senior spoke for the national party and Emanuel Switkes, Acting National Director of the Y. P. S. L. spoke for the Yipsels.

Bohemian Federation

The Bohemian Socialists of Chicago have reorganized. There are now branches in the 22nd ward, the 23rd ward, a woman's branch in Cicero, and a branch containing members in Cicero and Berwyn.

The Bohemian Labor Unions have just contributed \$4,000, in a drive for the benefit of the Spravednost, Bohemian Daily Socialist paper, a special number of which will be issued on the 25th anniversary of the paper, July 4th.

TRANSOCEANIC PHONE

Through establishment of transoceanic telephone communication it is now possible for the phone user to talk to 20 different nations with a population of about 400,000,000 and containing about 85 per cent of the world's telephones, says Popular Mechanics Magazine.

These include most of the European continent, Great Britain, Spanish Morocco in Africa, Cuba, Mexico and very soon Argentina, Brazil and Uruguay.

Oh, Life!

Little Phyllis asked her mother: "When I grow up will I have a husband like papa?"

"Yes, Phyllis."

"And if I don't marry, will I be an old maid like Aunt Susan?"

"Yes, dear."

The youngster thought a long moment, then shook her head. "Well, I am in a fix," she said slowly.